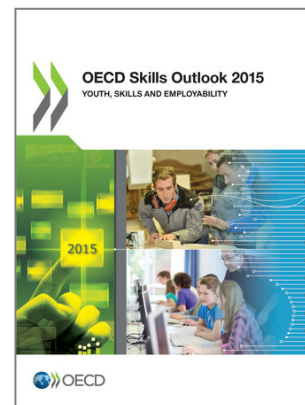

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Skills Outlook 2015

Youth, Skills and Employability

Summary in Czech

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/9789264234178-en

Výhled OECD pro oblast dovedností 2015

Mladí lidé, dovednosti a zaměstnatelnost

Přehled v českém jazyce

V roce 2013 bylo v zemích OECD 39 milionů osob ve věku 16 až 29 let, které nepracovaly, nestudovaly ani se jinak nepřipravovaly na výkon povolání (NEET) – což je o pět milionů více než před hospodářskou krizí v roce 2008. V odhadech za rok 2014 není patrné výraznější zlepšení. Zvláště velkého počtu osob se tato situace týká v zemích jižní Evropy, jež krize postihla nejhůře. V roce 2013 například v Řecku a ve Španělsku spadalo více než 25 % mladých lidí do kategorie NEET. Horší však je, že zhruba polovina osob z kategorie NEET – přibližně 20 milionů mladých lidí – nechodí do školy ani si nehledá zaměstnání. Kvůli tomu mohou ve své zemi úplně ztratit kontakt se vzdělávacím a sociálním systémem i systémem trhu práce.

Uvedená čísla nevypovídají jen o neutěšené situaci dotčených osob, ale také o promarněné investici, neboť dovednosti získané během vzdělávání zůstávají nevyužity, a potenciální zátěži pro danou zemi způsobenou nižšími daňovými příjmy, vyššími výdaji na sociální podporu a sociální nestabilitou, jež se může vytvořit, je-li část populace bez práce a demoralizovaná. Mladí lidé by pro ekonomiku měli být přínosem, nikoliv přítěží.

Co je základní příčinou tohoto nepřijatelného mrhání lidským potenciálem? Mimo jiné to, že příliš mnoho mladých lidí si během vzdělávání neosvojí náležitě dovednosti, a je pro ně tudíž obtížné najít práci. Podle průzkumu dovedností dospělých, jenž vzešel z programu OECD pro mezinárodní šetření gramotnosti dospělých (PIAAC), 10 % čerstvých absolventů má nízkou čtenářskou gramotnost a 14 % nízkou matematickou gramotnost. Nízkou čtenářskou a matematickou gramotnost má více než 40 % osob bez ukončeného vyššího sekundárního vzdělání.

Kromě toho příliš mnoho mladých lidí má po skončení vzdělávání málo pracovních zkušeností. Méně než 50 % studentů programů odborného vzdělávání a přípravy (VET) a méně než 40 % studentů vysokoškolských programů z 22 zemí a regionů OECD zahrnutých do průzkumu dovedností se účastní určité formy učení na pracovišti.

Problém se získáním zaměstnání mají dokonce i mladí lidé s výbornými dovednostmi. Mnoho firem považuje za příliš nákladné zaměstnat osoby bez praxe na pracovním trhu. Mladí lidé jsou dvakrát více ohroženi nezaměstnaností než lidé středního věku.

Avšak i ti mladí lidé, kteří úspěšně vstoupí na trh práce, často narážejí na překážky institucionálního rázu, jež jim brání v rozvíjení dovedností a vlastní kariéry. Například každý čtvrtý zaměstnaný mladý člověk má pracovní smlouvu na dobu určitou. Pracovníci s tímto typem smlouvy obvykle méně využívají své dovednosti a mají méně příležitostí účastnit se odborných školení než pracovníci se smlouvou na dobu neurčitou. Zároveň 12 % zaměstnaných mladých lidí má vyšší kvalifikaci, než je pro jejich zaměstnání potřebné. V důsledku toho zůstávají některé jejich dovednosti nevyužity a zaměstnavatelé nemají z investice do těchto mladých lidí plný užitek.

Vzhledem k tomu, že podle předpovědí se v příštích několika letech u mnohých, zejména evropských zemí OECD očekává nízké tempo růstu, není pravděpodobné, že by se situace brzy zlepšila. Co se mezitím může udělat?

Zajistit, aby všichni mladí lidé odcházeli ze škol vybaveni řadou relevantních dovedností

Mají-li být mladí lidé úspěšní ve všech oblastech svého života, musí mít širokou škálu dovedností – kognitivních, sociálních, emočních. Program OECD pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) nachází významnou souvislost mezi účastí v preprimárním vzdělávání a lepšími výsledky ve čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti a přírodních vědách v pozdějších letech, a to zejména u sociálně a ekonomicky znevýhodněných žáků. Poskytováním vysoce kvalitního preprimárního vzdělávání všem dětem mohou země pomoci snížit rozdíly ve školních výsledcích a umožnit každému dítěti úspěšný vstup na dráhu vzdělávání.

Učitelé a ředitelé škol mohou také včas odhalit děti, které mají problémy se základními dovednostmi, a poskytnout jim podporu nebo zvláštní programy, jež mohou potřebovat, aby dosáhly dostatečné úrovně ve čtenářské a matematické gramotnosti a v přírodních vědách, rozvinuly své sociální a emoční dovednosti a neukončily předčasně školní docházku.

Pomoci absolventům vstoupit na trh práce

Pedagogové a zaměstnavatelé se mohou společně snažit zajistit, aby studenti získali poptávané dovednosti a aby mladí lidé tyto dovednosti využívali od počátku svého pracovního života. Do odborného vzdělávání a přípravy a do vysokoškolských postsekundárních programů může být začleněno učení na pracovišti. Z této formy učení mají užitek jak studenti, tak zaměstnavatelé: studenti se seznámí s pracovním světem a poznají, jaké dovednosti – včetně sociálních a emočních – se na pracovišti cení. Zaměstnavatelé poznají možné budoucí zaměstnance – lidi, které si vyškolí podle svých standardů.

Odstranit překážky bránící zaměstnávání mladých lidí

Jelikož mnoho mladých lidí vstupuje na trh práce prostřednictvím smluv na dobu určitou, je důležité zajistit, aby se tato dočasná pracovní místa stala "odrazovým můstkem" ke stabilnějšímu zaměstnání, a nikoliv stavem nejistoty, jenž zvyšuje riziko nezaměstnanosti mladého člověka. Je třeba snížit nepoměr mezi opatřeními na ochranu zaměstnanosti, kvůli němuž je pro firmy nákladné měnit smlouvy na dobu určitou na smlouvy na dobu neurčitou. V rámci snahy snížit náklady zaměstnavatelů spojené se zaměstnáváním mladých lidí s omezenou pracovní praxí je třeba komplexně přezkoumat minimální mzdy, zdanění a příspěvky na sociální zabezpečení a případně je upravit.

Identifikovat mladé lidi z kategorie NEET, kteří "ztratili kontakt" se systémem, a pomoci jim se znovu do něj zapojit

Vlády musí identifikovat miliony mladých lidí, kteří spadají do kategorie NEET a mají problém vstoupit na trh práce nebo se stali zcela pasivními. Veřejné služby zaměstnanosti, sociální instituce a systémy vzdělávání a odborné přípravy mohou pomoci těmto mladým lidem najít pracovní místo nebo dostat druhou šanci a znovu nastoupit do nějaké formy vzdělávání a odborné přípravy. Systém vzájemných povinností mezi mladými lidmi a institucemi v oblasti zaměstnanosti a vzdělávacími institucemi může pomoci tyto osoby identifikovat a poskytnout jim pomoc. Mladí lidé, kteří by pobírali sociální dávky, by se museli zaregistrovat u sociální instituce nebo veřejné služby zaměstnanosti a museli by se konkrétně připravovat pro trh práce včetně účasti v dalším vzdělávání a odborné přípravě.

Napomoci větší shodě mezi dovednostmi a zaměstnáními mladých lidí

Případů nesouladu mezi dovednostmi a zaměstnáními mladých lidí by bylo méně, kdyby se dovedností, jež budou pracovníci potřebovat, předvíдалy a zajistilo se, aby je rozvíjel systém vzdělávání a

odborné přípravy. Poněvadž pro mnohé zaměstnavatele je obtížné posoudit dovednosti nových mladých pracovníků, zejména v zemích s komplexním vzdělávacím systémem, poskytovatelé vzdělání a podnikatelský sektor mohou spolupracovat na vytvoření rámců kvalifikací, jež poskytnou přesný obraz o skutečných dovednostech čerstvých absolventů.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!

© OECD (2014), *OECD Skills Outlook 2015: Youth, Skills and Employability*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264234178-en